

Učiteljski tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak tetrtek. Naročnina letno 60 Din za inosmetno 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po eniku in dogovoru, davak posebej. Pošt. šak. rač. 11.153. Telefon 3112

Naš sporazum — kaj hočemo?

Na videz je došlo v našem udruženju do pomirjenja. V istini je vladajoči mir le znak discipline in močne zavesti ter strnjivosti ogromne večine učiteljstva v skupnem bloku — z eno voljo in enim ciljem.

Volja te ogromne večine učiteljstva je, uvesti v Udruženje zopet normalne razmere, cilj ji je izvesti v to svrhu potrebno reorganizacijo, da bo Udruženje sposobno za brezhrebno konstruktivno delo.

V Udruženje je treba uvesti red in delo — to je prvi cilj učiteljstva, grupiranega v bloku in ona sila, ki priključuje vedno večje število članstva temu bloku. V Udruženje je pa treba uvesti tudi zopet princip soodločevanja čim širšega kroga članstva v aktualnih vprašanjih in radi vsako nespoštovanje želja in volje učiteljstva odpor, ki brez potrebe razburja duhove, jih odbija od vodstva, a utrjuje blok sporazuma — za delo na demokratičnejši in parlamentarnejši osnovi.

Da današnje stanje v Udruženju ni zdravo, je jasno. Jasno pa je tudi, da je nujno potrebno dati učiteljstvu priliko, da se razjasni.

Neprilčno bi bilo, da bi se učiteljstvo, ki mora biti voditelj naroda, ne smelo upravljal v svojem Udruženju samo, da bi ne smelo imeti svoje volje in svojih misli. Ni nevarnosti, da bi se učiteljstvo odtujilo državni politiki, zato ni razloga za vzdrževanje sedanjih situacij.

Jasno je, da bismo danes v Udruženju boj za stanovsko demokracijo in proti absolutizmu — za sistem v Udruženju, ki bo z dejanji pokazal, da smo vsi dobri in zvesti sinovi države in želimo biti vsi enako vredno upoštevani, ker hočemo vsi služiti državnim ciljem in njeni utrditvi. Če hočemo imeti čim samozavestnejše in čim sposobnejše učiteljstvo, mu je treba dati tudi v stanovskem Udruženju upravo, ki ga bo k temu vzgajala.

Vsaka nesamostojnost učiteljstva ima za posledico nesamostojnost naroda. Pred 1. aprilom letošnjega leta smo stali pred katastrofalno situacijo, da bi članstvo v našem Udruženju padlo od 18.000 na 4000 do 5000 članov. To dejstvo nas je dovedlo do intenzivnejše akcije, da smo nadomestili izgubljeno avtoriteto izvršne uprave nad članstvom s paralelnim vodstvom, kateremu je uspelo, da je prestala sabotaža v pogledu vplačevanja članarine, da ni padlo članstvo v organizaciji in ni pričelo razsulo v Udruženju, da je prenehala abstinenca opozicijskih članov glavnega odbora, da se vrača v sreska društva mir in red, da so se pričela spoštovati pravila, z eno besedo — da smo krenili na pot konsolidacije in konstruktivnega dela.

Neodpušljivi greh je, ako gre vodstvo Udruženja preko take situacije s cinizmi samovoljo. To mora odbiti še zadnje zaupanje članstva do vodstva udruženja.

Nočemo biti neobjektivni in hočemo priznati sedanjim upravi vse dobro, kar je storila v korist Udruženja in učiteljstva in ohraniti tudi osebno spoštovanje do poedincev, nikakor pa ne moremo odobravati njihovega postopka v gornji smeri.

Udruženje, ki ga potrebuje naš stan, kakor tudi država — nam mora biti nad osebami!

Z dnem 21. maja 1934. se je vzpostavilo v Udruženju zopet sledeče stanje:

Sekcija grada Beograda je imela članov 427 in 1 člana v Gl. odboru, sekcija vardarske banovine je imela članov 1688 in 3 člane v Gl. odboru, sekcija vrbaske banovine je imela članov 616 in 2 člane v Gl. odboru, sekcija dravske banovine je imela članov 3158 in 4 člane v Gl. odboru, sekcija dunavske banovine je imela članov 3683 in 4 člane v Gl. odboru, sekcija drinske banovine je imela članov 1455 in 2 člane v Gl. odboru, sekcija zetske banovine je imela članov 1094 in 2 člane v Gl. odboru, sekcija moravske banovine je imela članov 1637 in 3 člane v Gl. odboru, sekcija primorske banovine je imela članov 566 in 2 člane v Gl. odboru, sekcija savske banovine je imela članov 3480 in 4 člane v Gl. odboru.

Gornje stanje izkazuje torej letos 17.809 članov napram 18.046 članom lanskega leta, torej 237 članov manj nego lani.

Po grupaciji članstva ima skupina izvršnega odbora 4097 članov, ako vštejemo celotno savsko in vrbasko banovino. Vendar ima blok sporazuma v svojih rokah oficijelne izjave 12 sreskih društev savske banovine, ki se odločno izjavljajo in priključujejo zahtevam bloka sporazuma. Iz vrbaske banovine pa tudi prihajajo deljena mišljenja. V bloku sporazuma so beogradska, vardarska, dravska, dunavska, drinska, zetska, moravska in primorska banovina, ter šteje članstvo bloka 8 banovin in 13.712 članov. Torej sta si obe grupi v razmerju 13.712 : 4097. V glavnem odboru je situacija taka, da se je priključilo šestim članom izvršnega odbora še šest članov savske (4) in vrbaske banovine (2) dočim šteje blok sporazuma v glavnem odboru 21 članov. Torej je razmerje v glavnem odboru 12 : 21 članom, pri čemer je treba upoštevati,

da šteje izvršni odbor 6 članov in če te eliminiramo, je razmerje 6 : 21.

Blok sporazumnih sekcij zahteva sklicanje seje glavnega odbora, dočim centralna uprava izbegava tej seji, navajajoč finančne razloge, ki pa nikakor niso opravičljivi, ker so dani krediti za kritje stroškov v nekaterih neizčrpanih pozicijah in ker so sekcije večine izjavile, da same nosijo stroške do naknadnega sklepa skupščine za poravnavo istih.

Seja je nujna že radi aktualnih vprašanj, ki zadevajo učiteljstvo in šolstvo, a se rešuje brez sodelovanja učiteljstva.

Vsaka demokratično čuteča uprava bi dopustila, da bi se že na seji Glavnega odbora razčistila in odgovarjajoče uravnovesila situacija in bi ne razburjala skupščine s tem vprašanjem.

Ne odvzemala bi Glavnemu odboru pravice sodelovanja pri sestavi dnevnega reda glavne skupščine, katero pravico mu dajejo pravila. Demokratična uprava ne bi predložila skupščini »Izveštaj« v imenu in s podpisi članov Glavnega odbora, brez prejšnje obravnave v Glavnem odboru in bi ne sestavljala proračuna brez sodelovanja članov Glavnega odbora. Tudi bi ne predložila skupščini resolucije, kateri ne bi prej Glavni odbor določil smernic.

Nasprotno postopanje revoltira članstvo in mora roditi odpor v najumernejših in najboljših članih organizacije. Podcenjevanje mišljenja in sposobnosti soodločanja članstva ni na mestu.

Demokratična uprava tudi ne bi predložila skupščini projekta izprememb pravil brez sodelovanja Glavnega odbora.

Težišče izpremembe pravil je v prenosu čim širše kompetence vodstva Udruženja na širši izvršni odbor, obstoječ iz ožjega izvršnega odbora in iz predsednikov sekcij ter na ta način v pritegnitvi širšega kroga k soodločevanju pri vodstvu Udruženja. S soodločevanjem se avtomatično prenaša na širši krog tudi soodgovornost in se dviga s tem avtoriteta vodstva Udruženja. Predpogoj temu je čim čedše sestajanje tega foruma s potrebnimi dobrimi predpripravi ob vsakem zasledanju. Gospodarska stran bi ne mogla igrati vloge, ker bi sigurno bil ta forum produktivnejši od sedanjega odbora, ki zaseda dvodnevno za ca 21.800 Din, dočim bi širši izvršni odbor lahko zasedal za Din 21.600 trikrat v letu po dva dni, odnosno za 18.900 dinarjev trikrat v letu po en dan ali za 30.500 dinarjev petkrat v letu po en dan, t. j. vsak drugi mesec v šolskem letu. Delovanje Udruženja bi se s tem brezdvomno pomnožilo v korist učiteljstva, šolstva in prosvete.

Vprašanje proporcije ne more biti sporna točka, ako bi na tem moral trpeti sporazum in uvedba rednih razmer v Udruženje, ter v istini ni stvarne baze za proporcionalno opredelitev v stanovskem Udruženju, ako smatramo opredelitev po strankarsko političnem merilu, po osebnih simpatijah in antipatijah t. j. osebnostih in po mimoidočih aktualnih vprašanjih za kvarno. Stvar sekcij je, da postavijo na čelo organizacije osebnosti, ki bodo neoporečne na vse strani in lažje bodo dale za pravilno vodstvo Udruženja garancijo sekcije — nego poedine osebnosti.

Tudi ni resno vprašanje javnega ali tajnega glasovanja in pri tako ogromni večini članstva, ki želi sporazum, ne sme biti to vprašanje ovira za dosego rednih razmer v Udruženju.

V izbegavanju sporazumne rešitve vprašanja skupščinskega poslovnika na seji glavnega odbora ne moremo videti drugega, nego željo, da traja sedanjost nered na naših glavnih skupščinah dalje, ki ni opravičljiv niti iz interesov organizacije, niti iz interesov učiteljskega stanu, šolstva in prosvete.

Enako neprimerno je vsako zavlačevanje donošenja poslovnika za častno razsodišče, ako se misli resno na to, da se odpravijo nepotrebna trenja iz Udruženja in se pristopi k sistematični vzgoji članstva.

Iz državnih interesov, katere vedno podurja sedanja uprava Udruženja, bi bilo nujno potrebno pristopiti k širši akciji zvez z učiteljstvom prijateljskih držav in s pritegnitvijo čim širšega kroga članstva za sodelovanje v tej akciji. Zato smatramo vsako zavlačevanje definitivne opredelitve glavnega odbora v tem vprašanju za kvarno in ne najdemo razloga za zavlačevanje realizacije predloga o Učiteljskih ligah.

Poleg gornjih točk, katerih nujnost in upravičenost mora uvideti vsak vesten član organizacije, so še druga aktualna vprašanja, ki narekujejo nujnost sklicanja seje glavnega odbora in sporazumne ureditve vseh vprašanj.

Sekcije bloka hočejo, da pride do sporazuma v vseh gornjih vprašanjih že na seji glavnega odbora in da enotno nastopijo v teh vprašanjih na predstojajočih banovinskih skupščinah in na glavni skupščini, ki naj bodo dostojna manifestacija volje in želja učiteljstva.

Ivan Dimnik,

predsednik sekcije za dravsko banovino.

Učiteljske lige Jugoslovansko - bolgarska

Bolgarsko učiteljstvo in šolstvo.

Že zadnjič smo javili na tem mestu, da ima JB učiteljska liga predvsem ta namen, da svoje člane, kakor tudi vse one tovariše, ki se zanimajo za bolgarsko šolsko književnost, več ali manj zainteresira s tem, da jih vsaj za začetek v glavnem seznanijo s tozadevnimi članki, ki so že bili napisani pa najsi bo v kateremkoli domačem ali tujem časopisu ali reviji. Za uvod se seznanimo najprej s tistimi domačimi stvarmi, ki so bile že napisane. V naslednjem prinašamo nekaj izvlečkov iz teh razprav.

Poudariti je treba, da se je pri nas na splošno v bolgarskem šolstvu malo pisalo. Vendar pa nas to za enkrat ne zanima in prepuštimo tozadevno razpravljanje za poznejši čas.

Anton Bezenšek, profesor na gimnaziji v Plovdivu, je izdal v Mohorjevi družbi l. 1897. knjigo Bolgarija in Srbija. V knjigi ni znanstvenih razprav ne o Bolgari in ne o Srbiji, saj tega avtor tudi ni imel namena pisati, ampak je pisana kolikor mogoče po domače in v zabavno-poučnem zmislu. Pa knjiga je bila gotovo ena prvih, ki nas je seznanila s najbližjimi brati na slovanskem jugu in kot taka nosi tudi svojo vrednost. Poleg zemljepisnega zgodovinsko-političnega in gospodarskega pregleda, nas pisatelj v narodopisnem delu seznanja tudi z razvojem bolgarskega šolstva.

Z bolgarsko narodno prislovico: »To ni žlica za moja usta,« bi se lahko označil težak položaj bolgarskega naroda v času, ko ni bil svoboden gospodar svoje zemlje. Protivniki in tekmovalci Grki so s pomočjo istočne cerkve znali pridobiti vpliv tudi na šolstvo. Novogrščina je postala učni jezik, bolgarščina pa je bila potisnjena v kot. Grki so bili proti Bolgarom brezobzirni, zaradi česar je raste v srcih Bolgarov odpor. Ko mu je končno postalo vsega dovolj, je s srdom udaril po tuji roki, ki mu je molila v usta tujo žlico. Kakor povsod gre tudi pri Bolgarih »posebna hvala onim možem, ki so z dobrim vzgledom pokazali pot, kako se je otresti prisiljenega tujega jezika«.

V najtežjih trenutkih bolgarskega naroda se je oglašil iz Milendarskega samostana na Sveti gori menih o Paisij, ki je vzpodbujal narod, da si »otre zadremane oči«. Njegov glas ni ostal brez odziva. Leta 1762. je izdal za Bolgare sveto delo: »Slovensko-bolgarska zgodovina o narodih, carjih in svetnikih bolgarskih in o vseh bolgarskih dejanjih«. Vzpodbujal je narod, da bi oživil otrpla narodna čustva, govoril o slavni preteklosti; dajal nauke, dokaze in grajal »otecugatelje« (zasramovalce svojih očetov). Še danes odmevajo njegove besede po bolgarski zemlji: »Zakaj se sramuješ imenovati se Bolgar? Ali niso imeli Bolgari svojega carja in svoje države? Zakaj se ti, nerazumnik, sramuješ svojega rodu in se vlačiš po tujem jeziku?« Oče Paisij si je pridobil mnogo vrednih učencev.

Učitelj, poznejši minister Petko Slavejkov, je bil drugi, ki si je pridobil ogromnih zaslug med Bolgari. Vodil je borbo proti fanarijotom, pristašem grške patrijarhalne politike. Mlad podeželski učitelj, ki je dovršil svoje študije 1843. v Loštovu, je bil kakor David proti Goljatu. Med narodom je vodil borbo proti trnovskemu metropolitu Neofitu, in vključ preganjanju in zapiranju je zmagal. Pridobil si je mnogo zvestih sodelavcev, ki so z njim vred dvigali in zbirali bogate zaklade svojega naroda. »Življenjepis Slavejkova je imenovati zgodovino trpljenja.«

Bolgarski narod se je končno vendarle prebudil. Začel je postrani gledati grške duhovnike, fanarijote in grkomane ter jih goniti iz cerkva. Ko je bilo 1870. l. urejeno narodno-cerkveno vprašanje, so pričeli Bolgari ustanavljati nove šole in odpirati stare. Mnogo zaslug si je pridobil v tem pogledu Našden Gerovkoprivščan, ki je pozneje postal ruski konzul. Učitelji so stopili v močno borbo in delovanje za kulturni, prosvetni, gospodarski in politični napredek svojega naroda. Minister Balabanov, min. pred. Burmov, Cankov, in dr. so delovali kot učitelji. Izvedbi njihovega programa pa se je posvetila pozneje vsa mlajša učiteljska generacija.

Nadalje podaja avtor nekoliko statistike iz prosvetnih proračunov, šolstva, osnovnega, srednjega in višjega, kar pa je z ozirom na današnji položaj močno izpremenjeno. H koncu razlaga pisec, kako nam ta bolgarski razvoj živo priča, kako se z omiko pride do svobode.

Ker je bilo učiteljstvo po osvoboditvi edina inteligenca, je morala tudi zavzeti vsa

vodilna mesta v državni upravi. Treba je bilo zato novega naraščaja. Ustanovilo se je učiteljske v Kapanliku, ki je eno najstarejših in pravcata »veletovarna za učiteljstvo«, iz katere pride vsako leto do 200 nadarjenih in delavnih učiteljev.

Po osvobojenju je prešlo šolstvo v državno skrbstvo, vendar pa so si občine ohranile še precej starih pravic. Tako si danes občine same grade šolska poslopja, nameščajo in premeščajo učiteljstvo ter plačujejo eno tretjino honorarja same, dve tretjini pa država. Njihovo vzdrževanje šolstva se razlikuje od našega. Da občinski prosvetni davki ne bi bili preveliki, so si pomagali s fondi, ki so v nekaterih občinah prav bogati in je temu primerno sporno urejeno tudi šolstvo. Ker šolska bremena ne padejo na kmeta, zato vidi bolgarski kmet v šolstvu svojega največjega prijatelja.

Ustroj šolstva se tudi razlikuje od našega. Zanimiva je statistika šol iz leta 1928. do 1929. Prvonanačalni šol (od 7. do 11. leta) je bilo 5499 s 497.366 učenci in 1397 progimnazijalnih (od 11. do 14. leta) s 146.195 učenci. Skupaj torej 6896 osnovnih šol s 643.561 učenci. Otroških vrtec je bilo 81. Za Bolgarijo, ki so jo gledali kot več ali manj nekulturno državo, je to visoko število. Če primerjamo to statistiko s statistiko Slovenskega šolstva, nas Bolgari relativno nadkriljujejo. V istem času smo imeli mi 822 osnovnih šol. Bolgarov je petkrat več, torej bi zneslo to šele okrog 4000. Organizacija njihovega šolstva je res imenitna in bi jo lahko imeli za vzgled, ne samo po stopnji razvoja, marveč tudi po njihovi vztrajnosti in žilavosti. Zanimivo je to, da duhovniki med ljudstvom niso nič kaj priljubljeni, nasprotno skoro osovraženi, ne zato, ker ljudstvo ni verno, marveč zato, ker ni pozabilo njihove žalostne vloge, ki so jo igrali v zgodovini. Duhovnik je v javnem življenju — sedmo kolo. Važno pa je to, da tisti ugled, ki ga uživajo pri nas duhovniki, uživajo pri Bolgarih — učitelji.

Profesor Jan Šedivý nam je v lanskem Pedagoškem zborniku napisal precej obsežno razpravo o bolgarskem šolstvu. Ta razprava je ena najbolj popolnih razprav o bolgarskem šolstvu, kar jih je bilo pri nas do danes napisanih. Z uvodno mislijo, da je težko najti narod, kjer bi bila šola tako tesno zvezana z njegovo usodo, kakor pri bolgarskem, začenja svojo razpravo.

V prvem poglavju, kjer nas seznanja z zgodovino bolgarskega šolstva od začetka do turških časov, omenja, da segajo začetki bolgarskega šolstva že v dobo sv. Cirila in Metoda, da so Metodovi učenci odpravili grški bogoslužni jezik in izpodkopali bizantinski vpliv preko cerkve. Seznanja nas s šolo in delovanjem duhovnika Nauma ter s Simeonovo naklonjenostjo. Po stoletnem dvoboju z bizancem in uporabo bolgarskih plemičev Simeonovemu nasledniku carju Petru je pričela Bolgarija propadati. Zaradi obupa nad razuzdanim življenjem plemstva in višje duhovščine so se najboljši duhovniki umaknili v samostane. Pisec nas seznanja s slovito samostansko šolo redovnika Teodozija Trnovskega na planini Sahar.

V drugem poglavju, ki obsega zgodovino bolgarskega šolstva od turške vlade do osvobojenja, nas seznanja z velikimi napori in žrtvami, ki jih je moral prestati bolgarski narod. Seznanja nas s prvo bolgarsko knjigo, prvim bolgarskim pedagogom, prvo bolgarsko srednjo šolo, prvo bolgarsko svetno učiteljico itd.

Tretje poglavje, ki obsega čas od osvobojenja do današnjih dni, je prav za prav najbolj zanimivo. V tem času se je bila najhujša borba za končno osvoboditev. Proti sovražnikom, kakršna sta bila turška država in carigradski fanariotski patrijarh, so se mogli postaviti po robu samo taki možje, ki jim je šola izklesala značaj, jih naučila vztrajnosti in železne discipline. Dosegli so velike uspehe, toda Turki so jih za upor kruto kaznovali. Požgali so 54 vasi in pobili okrog 15.000 ljudi. To je dalo tudi Rusiji povod za vojno s Turčijo. Avtor nas nadalje seznanja z ustrojem bolgarskega šolstva ter nam na koncu podaja tabelarni pregled srednješolskega ustroja in končuje z mislijo, da na svetu pač ni države, ki bi se mogla v tako kratkem času ponašati s tako velikim številom genialnih mož med prosvetnimi ministri ko Bolgarija.

Bolgarsko šolstvo je tekom svoje zgodovine pokazalo toliko žilavosti in dobre volje za napredek svojega naroda, da ga lahko tudi mi v marsičem posnemamo.

V. J.

Dva dneva mladinske glasbe

Pod tem naslovom prinaša »Slovenski narod« naslednje poročilo:

»Trboveljski slavček« je v soboto zvečer in v nedeljo jutraj pod najvišjim pokroviteljstvom ter v okrilju ljubljanske sekcije Jugosl. učit. združenja priredil svoj lastni stoti koncert in revijo 19. mladinskih zborov iz naše banovine.

Predvsem je treba poudariti uspešno privatno iniciativo našega učiteljstva, ki je v tako brezprimerno vzornem redu organiziralo dvoje mladinskih glasovnih prireditev z nad 1200 mladimi pevci iz bližnjih in daljnih krajev naše banovine. S tem je dokazalo svojo visoko stanovsko disciplino, točno umevanje svojih kulturnih nalog, njih prekomerno uspešno vršitev v šoli in izven nje ter se je s tem postavilo na čelo cele svoje državne učiteljske organizacije. Mladini, ki jo vodijo in vzgajajo ti idealni, požrtvovalni in vešč učitelji, je telesno in duševno zdravje zagotovljeno, jasna in srečna bodočnost zagotovljena.

Vsem nam in širokemu svetu poznani »Trboveljski slavček« je praznoval v soboto zvečer svoj stoti nastop. Pripravljalnemu odboru, ki mu je načeloval eden naših najspretnejših organizatorjev, g. Drago Supančič, se je celo ob koncu izredno velike letošnje poplave koncertov posrečilo napolniti Unionsko dvorano tako v soboto zvečer ob priliki jubilejnega koncerta »Trboveljskega slavčka«, kakor tudi v nedeljo jutraj za revijalni nastop mladinskih zborov. Obema koncertoma je prisostvoval kraljev zastopnik s svojimi adjutanti, zastopnik bana, zastopnik najvišje cerkvene oblasti, člani prosvetne uprave itd.

V treh gladih, vzornih nastopih je »Trboveljski slavček« pod vodstvom svojega pevovalca g. Avgusta Šuligoja poleg državne himne zapel 17 pesmi, od priproste narodne do kompliciranega Osterčevega »Kvarteta« tako vzorno, brezhibno, v tako visoko umetniški izvedbi, kakor sem o tem zopet in zopet že poročal. Premnogostopov je petje morda nekoliko zmešaniziralo, pevci so morda za las otopleli, toda počitek in predstojee srečno letovanje ob morju jim bo prav kmalu vrnilo ono sočno svežino in srčno iskrenost, ki je bila njihova največja odlika. Za vsako pesem jih je radostno občinstvo nagradilo z živim plaskanjem.

Za marsikoga zanimivejši kot koncert »Trboveljskega slavčka« je bil nedeljski tekmovalni nastop 19. mladinskih zborov. Niso to vsi zbori, kar jih premore naša banovina. Mnogo prav odličnih je zaradi raznih ovir ostalo doma. V bodoče bi se dali morda taki nastopi organizirati za ljubljansko okolišje posebej, za mariborsko zase. Mladinski zbori, ki so v nedeljo nastopili, so bili sledeči: mladinski zbor Sokola z Jesenic (pevovodja Razinger Lado) z 51 pevci, št. Vid pri Ljubljani (Jovan Maks) s 120 pevci meščanske in osnovne šole, izmed vseh zborov najodličnejši, ki že danes po komaj enoletnem delu in le par nastopih ne zaostaja daleč za »Trboveljskim slavčkom«, mladinski zbor osnovne šole z Jesenic (Rabič Ljilje) z 62 pevci, Dolnja Lendava (Ljubič Mirko) s 56 pevci, korajzen, temperamentno pojoč zbor Zetale (Tomažič Božo), 55 pevcev. Litija (strokovno odlično šolani pevovodja Pirnik Maks), 71 pevcev, Ziče pri Konjicah (Ulaga Emil), 43 pevcev, deklinski pevski zbor licejske osnovne šole iz Ljubljane (Svetek Albina), 90 pevci, edini zbor iz Ljubljane in, na žalost, ne prvi. Planina pri Sevnici (Gruden Franc), 43 pevcev, Medija-Izlake (Korošec Drago), 57 pevcev. Šmartno ob Paki (Hudales Oskar in Klančnik Franc), 39 pevcev. Ig pri Ljubljani (Petrovič Mara), 44 pevcev, Brežice (Lempl Vlado), cerkveni zbor, 31 pevcev, Šmartno pri Litiji (Kovačič Maks), 63 pevcev, Zagorje ob Savi (Kopřiva Ivan), 68 pevcev, Komenda (Trobič Anton), 49 pevcev, Gornja Lendava (Župan Ana) 32 živahnih, pogumnih glasov. Radeče pri Zidanem mostu (Čuk Franjo), 64 pevcev, in končno mladinski zbor meščanske šole iz Novega mesta (Štrbenk Karel), 100 pevcev, za št. Vidom prvi zbor. Podrobno presojajo vseh teh zborov in njihovih pevovodij si pridružujemo nalašč v to svrhu izvoljena komisija, sestojeca iz ljubljanskih glasbenikov. Iz umljivih razlogov ne

gre razpravljati o vseh teh stvareh v javnosti. Podčrtati pa je treba ponovno, da so vsi ti zbori že danes dosegli tako umetniško višino, o kakršni se našim pevcem pred leti ni niti sanjalo. Poleg »Trboveljskega slavčka« imamo že sedaj celo gnezdo mlajših »slavčkov«, ki z nepričakovano velikim uspehom goje mladinsko glasbo in ki jo bodo v doglednem času dvignili na nesluheno visoko umetniško stopnjo. Prav nobenega ni med njimi ki bi ga, upoštevajoč vse razmere, mogli oceniti s slabim redom. Nasprotno: težko bi bilo določiti, kateremu gre za še prej omenjenima dvema zboroma prvenstvo. Pomisliti še treba, da so vsi ti zbori mladi začetniki. Tudi pevovodje so še mladi ljudje in za njimi ni nobene dolgoletne prakse. S posebnim ponosom smem reči, da je večina teh učiteljev-dirigentov izšla iz mojih rok za časa

mojega delovanja na učiteljski šoli. Seveda sem pa tudi za to svoje delo prejel zasluženo plačilo! — Da, res, šele sedaj! Z navdušenim, uspešnim, idealnim udejstvovanjem teh mladih, iskrenih ljudi!

Ko bi ti pevovodje in ti zbori imeli za seboj stoti nastop, ko bi uživali toliko pevske ugodnosti, imeli toliko sreče, kakor jo ima danes »Trboveljski slavček«, bi tega prav gotovo dosegli in nekateri nemara celo prekosili.

V začetnem skupnem nastopu je bilo okroglo 1200 pevcev, ki so z neverjetno enodušnostjo in izglajenostjo zapeli dovolj težkih troje pesmi pod vodstvom Šuligoja. Naši odrasli pevci, ako se združijo v tak-le skupen nastop, niti izdaleka ne dosežejo tako vzornega in glasbeno tako dovršenega uspeha.

Zato: klobuk doli pred to mlado, nadejno pevsko generacijo. Izvršila bo umetniške naloge, kakršnim mi nismo bili kos. —č.

Splošne vesti

XIV. REDNA GLAVNA SKUPŠČINA JUJ
Jugoslovenskega učiteljskega združenja
bo 23., 24. in 25. avgusta 1934. v Beogradu z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev skupščine, volitev šestih zapisnikov, treh overovateljev zapisnika kakor tudi potrebnih odborov.
2. Odhod k zadušnici za umrlimi podporniki in ustanoviteli.
3. Verificiranje delegatskih mandatov.
4. Poročilo skupščinskega odbora. Podelitev razrešnice izvršnemu in nadzornemu odboru.
5. Volitev novega izvršnega in nadzornega odbora.
6. Spremembe in dopolnitve pravil in poslovnika.
7. Resolucija.
8. Predlogi in vprašanja.

Dvorana, v kateri bo skupščina, bo naknadno objavljena.

Začetek ob 9. uri.

Seja glavnega odbora bo 22. avgusta 1934.

Začetek ob 16. uri.

Zgornje vabilo je bilo objavljeno v 50. številki »Narodne prosvete« od 10. junija 1934. brez uradnega podpisa in dnevnega reda se je glavnega odbora. V isti številki »Narodne prosvete« je bil objavljen tudi komentar, ki ga prinašamo na drugem mestu pod naslovom: »Narodna Prosveta in sporazum«.

Izvršni odbor JUJ je v vsebino in načinom zgornje objave popolnoma prezrl pravila in poslovniki JUJ ter samovoljno določil kraj in dnevni red skupščine. S tem dejanjem je izvršni odbor kršil naslednje člene pravil JUJ:

čl. 18. — odstavek 4., čl. 26. in čl. 34. ki pravi »Dnevni red za glavne skupščine JUJ sestavlja glavni odbor, ...«. Nadalje je kršil poslovnik JUJ: čl. 82., ki se glasi: »Glavne skupščine so redne in izredne, ki jih sklicuje predsednik glavnega odbora po odločbi glavnega odbora.« Čl. 100., ki pravi: »Glavni odbor rešuje, kateri predlogi se bodo obravnavali na dnevnem redu skupščine. Glavni odbor lahko pooblasti izvršni odbor, da sam uredi to vprašanje.«

Kakor je članstvu znano, predsedstvo izvršnega odbora kljub ponovnim pozivom od strani sekcijskih uprav članov glavnega odbora JUJ in uprav sreskih društev, ni sklicalo seje glavnega odbora, ki bi dala eventualno pooblastilo za sklicanje glavne skupščine, določitev kraja in dnevnega reda.

Člen 87. pravil JUJ pa točno zahteva, da mora biti poleg dnevnega reda glavne skupščine objavljen tudi dnevni red seje glavnega odbora, kar se pa v tem primeru ni zgodilo. Smatramo gornje vabilo za samostalno dejanje izvršnega odbora JUJ in za neskladno s pravili ter si pridružujemo pravico do nadaljnjega postopka, ki naj dovede do točnega izvajanja pravil JUJ in upoštevanja sklepov in predlogov uprav sekcij članov glavnega odbora in uprav sreskih učiteljskih društev.

Nepravilno izbran uredniški odbor, v katerem ni bilo nobenega globljega poznavalca mladinske literature.

Premajhen krog boljših sotrudnikov, ki so že dosegli kake uspehe v mladinskem slovu in so mladini dostopni.

Neprimerna snov, ki je bila nagromadena brez glabljenja.

Ne smemo si predstavljati »Mlado Jugoslavijo« kot čisto žurnalističen list. Taka bi bila res zapisana propadla, ker si mladina želi poleg žurnalistike tudi literature.

Obenem pa moramo opustiti tisto neumno borbo, da maj kak mladinski list ali časopis ugodni vsem mladinskim starostnim skupinam. To je neka nemogoča stvar, kakor politični časopis ene struje ne more ugoditi vsem strujam. Mladinski list ali časopis, ki bi hotel ugoditi nižji in višji stopnji, je zapisan neprestani kritiki zdaj zastopnikov nižje, zdaj zastopnikov višje stopnje. Zato se mora boriti za svoj obstoj, namesto, da bi se mogel razvijati, kakor bi bilo potrebno. Je preveč »pester«, ker najde vsak zno svojega, a bralci ob edinem znu ostanejo lačni!

List ali časopis se more prilagoditi gotovi starostni dobi in se razvijati v njenem hotenju do popolnosti.

Za mladinski časopis ni posebno važno ime, radi katerega se največ ljudje borijo, temveč prvi zunanji videz in notranja vsebina. Oblika mora biti mična, naslova stran privlačna, tisk in papir brezhibna, kakor tudi reprodukcija slik. Vsebinsko pa mora biti bolj

SEJA UPRAVNEGA ODBORA SEKCIJE JUJ ZA DRAVSKO BANOVINO

bo v nedeljo 17. junija 1934, ob 10. uri dopoldne v prostorih sekcije v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobritev zapisnikov.
2. Poročila funkcionarjev.
3. Banovinska skupščina:
 - a) določitev dneva;
 - b) detajlno obravnavanje vseh točk dnevnega reda.
4. Glavna skupščina JUJ.

Prosimo, da se vsi člani upravnega odbora seje sigurno udeležijo.

Ivan Dimnik, s. r., Kumlj Metod, s. r.,
predsednik. tajnik.

»NARODNA PROSVETA« IN SPORAZUM

»Narodna prosveta« z dne 10. junija 1934. št. 50, priobčuje pod naslovom »Naše stališče k vprašanju sporazuma, ki ga pripravlja opozicija« sledeče:

Prijatelji grupacije sedanjega izvršnega odbora našega združenja pogosto sprašujejo, kako gleda predsedstvo JUJ na delo opozicije glede pripravljane sporazuma. Na ta vprašanja dajemo naslednje sporočilo:

1. Učiteljstvo je razdeljeno v dve grupaciji, ena je s sedanjim izvršnim odborom, ki mu načeluje g. Damjan Rašić, a druga je proti izvršnemu odboru.
2. Vodstvo opozicijske grupacije tvorijo voditelji bivših učiteljskih strankarskih grupacij — upokojenci in aktivni.
3. Kot je bilo vedno doslej, obstajajo tudi sedaj te grupacije na politični podlagi.

4. Sporazum med sedanjim izvršnim odborom in privatno grupacijo se lahko ustvari samo v sorazmerju 3 proti 2, t. j., da bi imela grupacija izvršnega odbora v bodočem izvršnem odboru 6 članov, a opozicijska grupacija 4 člane; v nadzornem odboru pa tri in dva člana.

5. Vprašanje glede oseb, ki jih hoče opozicijska grupacija delegirati v izvršni in nadzorni odbor, je za grupacijo izvršnega odbora povsem postranskega pomena, izvzete so le osebnosti, ki so ostale pri ideologiji, objavljeni v znani knjigi.

6. Grupacija izvršnega odbora bo sama izbirala osebnosti, ki jih hoče delegirati v bodoči izvršni in nadzorni odbor in ne dovoljuje, da bi se opozicijska grupacija vmešavala v to vprašanje.

7. Grupacijo izvršnega odbora bo polnopravno predstavljala pri vseh razgovorih edino g. Damjan Rašić.

8. Predstavnik opozicijske grupacije za razgovore ne more biti upokojenec niti osebnost, ki pripada ideologiji, objavljeni v kritizirani knjigi.

9. Ako ne bi hotela opozicijska grupacija sporazuma pod navedenimi pogoji, tedaj

revialno-žurnalističnega značaja z vsemi potrebnimi panogami človeškega udejstvovanja, ki mladino zanimajo. Seveda mora biti vse pisano zanimivo in stvarno, ker današnja mladina ni več večerajšnja.

Edino, kar bi moglo motiti urejevanje takšnega časopisa, bi bila razlika med hoteljem kmetske in mestne mladine. Toda pravi način bi se mogel najti, ker kmetsko mladino zanimajo dogajanja mest, a mestno dogajanja našega podeželja.

Uredniški odbor je pri mladinskem časopisu nepotrebna navlaaka. Določi naj se samo en urednik, ki naj dobi sotrudnike za razumevanje današnje mladine.

Nepravilno zaznavanje vsebine takšnega mladinskega časopisa, ki mora premostiti prepad med pravo literaturo in stvarno žurnalistiko ter posegati v vse pojave sodobnega doživljanja: leposlovja, lirike, dramatike, tehnike, prirode itd.

Mogoče bi mogli naštet še več vzrokov, ki so zavirali prvi pohod mladinskega časopisa, a naj zadostujejo naštet.

Prezreti pa ne smemo dejstva, da so h kritiki prispevali največ naši starejši ali pa oni, ki so s sotrudniki kakega s tradicijo ovenčanega mladinskega mesečnika. To ne more biti pravo merilo in končna ugotovitev, da je »Mlada Jugoslavija« nepotrebna.

Otrok je izrekel svoje zadovoljstvo nad novim pojavom, a otroku se more sugerirati katerokoli mnenje, kakršen pač hoče biti vzgojitelj.

bo grupacija izvršnega odbora nastopila samostojno pri bodočih volitvah banovinskih sekcijskih odborov in glavnega odbora.

METODE PREDSESTOJANUARSKE PARTIZANSKE POLITIKE

Zgoraj prinašamo stališče »Narodne prosvete« in »gledanje« predsedstva JUJ na sporazum.

Že dolgo opazujemo in obžalujemo, kako predsedstojanuarski črv zopet razjeda naše javno življenje, kako se uporabljajo stare metode, da se vsaka neljuba oseba, ki je komu na poti, prične predstavljati za nasprotno sestojanuarski politiki in kako se ta črv zajeda tudi v naše vrste. So ljudje, ki se ne morejo otresti stare mentalitete in ki jim je razdrobljenost neobhodno potrebna, zato posezajo nazaj pred šesti januar, da najdejo, kar bi jim prišlo prav ter na podlagi tega izkujejo svoje naklepe — ne oziraje se na strokovno delo, poklicne sposobnosti na osebno poštenost in na istinitost obdolžitve v nacionalnem pogledu.

Oni udarjajo, delajo pravne in socialne krivice — in mislijo, da vršijo veliko nacionalno delo!

Stari politiki so se lahko združili in opravljajo novo delo v novi smeri — s starimi metodami, kulturni delavci pa ne smejo reči ničesar, ker se ocenjujejo še vedno s starih stališč in se proglašajo za anacionalne, če si upajo kaj reči in tudi — če ne rečejo ničesar, ako komu ne gredo v račun.

Povedali smo ponovno, da nacionalizem brez zdrave etične osnove ni zdrav in da so »nacionalna« dejanja, ki se s stališča morale ne dajo zagovarjati — anacionalna in nasprotna sestojanuarski politiki.

Pogrešno gledata tudi »Narodna prosveta« in predsedstvo JUJ na sporazum JUJ, zato pravita »da tvorijo vodstvo opozicijske grupacije voditelji bivših učiteljskih strankarskih grupacij« in da obstoja grupacija bloka 8 sekcij »kot je bilo vedno doslej, tudi sedaj na politični podlagi.« — Ni prožet duha sestojanuarske politike, kdor pobarva svojega nasprotnika s strankarsko barvo — samo da se ga znebi ali da ga z blatenjem izpodbija pri merodajnih činiteljih. Sestojanuarska politika narekuje, da je treba na temelju Manifesta pritegniti vse konstruktivne sile k skupnemu delu!

— Delegati iz dravske banovine in učitelji, ki se zanimajo za pitek dogodkov v JUJ in priprav za glavno skupščino, naj si naroče »Jugoslovensko učiteljsko reč«, glasilo bloka 8 sekcij za sporazum. Naroča se pri upravi »Jugoslovenske učiteljske reči« v Beogradu, Gajeva ulica št. 4. Vse številke do septembra t. l. stanejo skupno 10 Din.

— Počitniški glasbeni učiteljski tečaj priredi oblastni odbor Podmladka rdečega križa v Beogradu od 2. julija do 2. avgusta t. l. v glasbeni šoli »Stanković«. Vplačilo za tečaj znaša 250 Din. Nekolekovane prošnje za sprejem je treba poslati najkasneje do 20. VI. Oblastnemu odboru Podmladka rdečega križa Beograd, Simina ulica 19./I.

— O zborovanju petih sreskih društev JUJ v Ljubljani prinaša kratko poročilo tudi »Vestnik«, glasilo zveze učiteljskih društev za Moravsko in Šlezijo. To poročilo omenja predvsem predavanje o šolstvu in prosveti in poudarja, da se s takimi prireditvami praktično izvaja jugoslovansko-češkoslovaško bratstvo.

— Tovarišcam! Umrla je tovarišica Danica Habjanova. Tovarišice, namesto cvetja na njen prerani grob, zbirajte »nageljčke« v njen spomin za naš Dom. Tovarišica Leopoldina Kosova je podarila za Dom učiteljic kamen 100 Din. Prisrčna hvala! — »Dom učiteljic«, Vita Zupančičeva, Kopaljska ulica 1.

— Tovariši in tovarišice maturanti iz 1. 1909! Dvajsetpetletnico praznujemo letos dne 5. jul. na Zaplazu pri Vel. Loki na Dolenjskem. Odhod jutraj z dolenskim vlakom z glavnega kolodvora. Tovariši, pridite, da obudimo po četrstoletju lepe dijaške spomine!

Časopisov imamo okrog 50.000, ki prihajajo v naše podeželje in jih berejo tudi otroci. »Mlada Jugoslavija« bi prinašala samo stare vesti. Ali jih »Domovina«, »Kmetjski list« in »Domoljub« ne prinašajo? In česa je več v podeželju: časopisov dnevnikov ali tednikov? Torej to bi nekako ne držalo.

In cena? Ali se ne bi ista z večjo naklado zmanjšala in bi mogla doseči tudi 50 p ali še manj? In kaj da otrok lažje: 50 p na teden ali 250 Din na mesec, če vzamemo v pošte »Naš rod«.

Časopis pa se lahko prodaja komurkoli. Tu ni stalnih naročnikov, temveč le stalno število prodanih izvodov, ki jih lahko kupi danes eden, jutri drugi.

Vsako posamezno panogo bo časopis obravnaval. Tako bo delo veliko lažje in bolj smoteno.

»Mlada Jugoslavija« naj izhaja kot tednik ali vsaj štirinajstnevnik, da bo mogla vršiti svoje veliko delo med novo mladino. V enem mesecu bo mogla nuditi mladini na štirih ali šestih straneh več kot mladinski list-mesečnik v pol leta. Tako bo mogla mladina rasti z duhom časa in ne bo več z odprtimi očmi gledala že nad deset let stare pojave, ki so znani na zapadu.

Tako bomo mogli hoditi v isti vrsti z ostalimi narodi, ki so mas že daleč prehiteli. Ali naj zopet čakamo? Prvi neuspeh naj bo prva zmaža za bodoče poživljeno delo.

M. V.

O Mladi Jugoslaviji in drugem

Ko se takole borimo za mladinsko literaturo v »Našem rodu«, »Zvončku«, »Vrtcu« itd. na eni strani in »Mlado Jugoslavijo« na drugi strani, beži čas s silno brzino mimo nas, a mi vedno ostajamo, kakor zapozneli popotnik zadaj. Priklenjeni smo na tradicijo, ki bohotno živi v zastarelih nazorih v naših dušah in se bojimo žive sedanosti, ki kliče novih podvigov in novih borcev v bližnjo bodočnost.

Čas pa bo šel mimo nas in njegove zahteve bodo slej ali prej zmagale, kjer še sedaj naletavamo na brezuspešen odpor. Ne more jih zavreči melodiozna kritika o propadanju kake kulture ne korist žurnalistiki, ali bolje na korist bolj širokemu gledanju v vse svetovne pojave, ki danes glodajo celotni svetovni sestav.

Če imajo mladinski literarni mesečniki svojo tradicijo in svojo kritiko že izvajevano, jo mora izvajevati tudi mladinski časopis »Mlada Jugoslavija«. Po prvi številki ne moremo vse obsoditi in novorojeno dete, radi kakšnih morebitnih osebnih sporov, radi konkurence itd., zavreči med staro šaro, dasi ima zamisel znak bodočnosti, torej vse možnosti, za popolen razvoj in uspeh.

Mogoče je imela prva številka »Mlade Jugoslavije« za vzrok svojega neuspeha več dejstev:

+ **JUU SRESKO DRUŠTVO V ŠKOFJI LOKI** je zborovalo 12. maja 1934. na deški narodni šoli v Škofji Loki. Uvodoma je tov. predsednik **Debeljak** Vojteh pozdravil vse navzoče, med temi sekcijskega tajnika tov. **Kumelja**, tov. **Sovreta**, univ. doc. dr. **Gogala**, nadzornika **Zahraštika** ter navzoče učiteljske abituriente. Spomnil se je 50 letnice bana dr. **Marušiča** in 60 letnice našega iskrenega tovariša in sokolskega brata **E. Gangla**. V kratkih obrisih je podal delo našega društva, nakar je odgovoril na poročilo kranjskega učiteljskega društva glede odcepitve. Nadalje je omenjal nepravilnost odtegljajev draginjskih doklad poročenih učiteljev, izvenšolsko delovanje učiteljevo ter pravilnika o nadaljevalnem šolstvu.

V nadaljnjih besedah je vzpodbujal učitelstvo k vestnemu sodelovanju v vseh odsekih, ki jih ustanovi naše društvo. Predsednikovemu poročilu je sledil referat univ. docenta dr. **Gogala**: »Sodobna mladina«. Krasnemu referatu je sledila prav živahna in zanimiva debata, ki so se je udeležili tov. **Sovre**, **Prešernova**, **Horvat** in **Mihelič**.

Po referatu je podal obsežno tajniško poročilo tov. **Mihelič** Ivo. Nakar je poročala tov. **Finžgarjeva** o stanju blaginje.

Sekc. tajnik tov. **Kumelj** je nato podal obširno poročilo o celotnem delu in stanju v našem društvu. Tov. predsednik se je zahvalil vsem za sodelovanje, jih vzpodbujal k vztrajnemu delu v našem društvu ter zaključil zborovanje.

Debeljak Vojteh, preds. **Mihelič Ivo**, taj.

+ **JUU SRESKI DRUŠTVO M. SOBOTA IN D. LENDAVA** sta imeli skupno zborovanje v M. Soboti, dne 12. maja. Navzočih 128 članov iz obeh srezov.

Predsednik tov. **Gabrijelčič** otvoril zborovanje in predvsem pozdravil tovariše iz D. Lendave in se jim zahvalil na udeležbi. Obenem pozdravi tov. šol. nadz. **Velnarja**, tov. **Hočevarja** in učitelje veterana tov. **Požegarja**. V situacijskem poročilu je v glavnem govoril o razmerah glav. odbora JUU, o drag. dokladah in strok. šolstvu. Poročal je tudi o sresk. skupšč. JNS v M. Soboti, kjer je bilo učiteljsko ponovno napadeno, a ni dobilo besede v zagovor.

Nato povzame besedo tov. **Peternel**, ki vrne pozdrave za dolnjelendavsko društvo in poudarja solidarnost v obrambi proti napadam na naš stan. Tov. **Šavli** pojasni članstvu, zakaj tov. preds., ki je obenem tajnik sresk. odb. JNS, ni dobil besede v obrambo učiteljskega štva.

II.

Tov. tajnik **Šavli** je seznanil članstvo z dopisi. V zvezi s tem je zborovanje osvojilo predlog, da se skliče seja IOJU in se odpošlje poslancu prestilizirano resolucijo sekcije radi zadnjega znižanja drag. doklad. Sreski učiteljski društvi pozdravljata akcijo PKA za izpopolnitev gimnazije v M. Soboti. V tej zvezi je govoril tudi predsednik KPA g. akademik **Škerlak**. Predavanje tov. **Hočevarja**: Pregled učiteljskih stanovskih vprašanj. Predavanje je bilo izjemno, napeto in sprejeto z največjim soglasjem.

Tov. **Drekonia** je podal v svojem predavanju »O pogledih na zgodovino« mnogo res originalnih misli o pojmovanju naše zgodovine za pouk tega predmeta na narodni šoli.

Predlogi: Uduženje naj vztraja na tem, da ostane strokovno šolstvo še nadalje v rokah učiteljskega. Ker je bil po lastni izjavi g. nar. poslanca **Benka** on sam povzročitelj, da tov. **Gabrijelčič** kot zastopnik učiteljskega na sresk. skupščini JNS v M. Soboti ni dobil besede v zagovor kljub temu, da je učiteljsko društvo dobilo od njega zagotovilo, da bo učiteljsko na izpad g. **Kuharja** zadobilo popolno zadoščenje, se pošlje g. nar. poslancu v tej zvezi protestno izjavo.

Na sresk. skupšč. v M. Soboti navzoči učiteljski člani JNS pa naj pošljejo izven društva protest na sekretariat glav. odbora JNS v Ljubljani proti nepravilnemu poteku skupščine.

Predsednik se končno zahvali članstvu in zaključil zborovanje.

Fr. Gabrijelčič, preds. **A. Šavli**, tajnik. **L. Peternel**, preds. **St. Skočir**, tajnik.

+ **JUU SRES. UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR-MESTO** je zborovalo dne 16. maja 1934. na I. dekl. narodni šoli v Mariboru. Navzočih je bilo 56 članov t. j. 75%.

Tov. predsednik **Hočevar** otvoril zborovanje, pozdravi navzoče posebno prosv. inspektorja dr. **Poljanca**. Naglašja, da obhajamo letos 15 letnico slovenskega šolstva v Mariboru.

Da se je ta preokret tako gladko in hitro izvršil, je zaslug predvsem prvega prosvetnega šefa pokojnega dr. **Verstovška** in prvega prosv. inspektorja g. dr. **Poljanca**, ki sta z energičnimi ukrepi preosnovala v kratkem času šolstvo v Mariboru. Zato še enkrat iskreno pozdravi dr. **Poljanca**, ki se je rade volje odzval vabilu našega društva, da nam predava na našem zborovanju.

G. dr. **Poljanec** je predaval o »Hormonih«. Navzoči tovariši so z zanimanjem sledili znanstvenemu izvajanju predavatelja.

Po poročilu tov. predsednika o položaju v organizaciji in o uredbi o redukciji draginjskih doklad se je razvila dokaj burna debata in so se sklenile naslednje resolucije:

1. Pozivamo sekcijo, da naj najenergičnejše sodeluje na čim prejšnji likvidaciji spora v naši centralni upravi, ki ne krati le učiteljskega ugleda v javnosti, temveč izredno omejuje prepotrebno organizacijsko borbenost ravno v sedanjem kritičnem položaju, ko dozorevajo dalekosežne odločitve o naših službenih prejemkih.

2. V priobčevanju člankov ozir. predlogov v stanovskih glasilih glede ureditve naših službenih prejemkov, zlasti pa glede draginjskih doklad — naj bo sekcija skrajno previdna, da ne pridejo v javnost tako izredno zgrešena mnenja, ki se jih javno mnenje le prerado oprime, a naši skupni stvari čisto, če že ne škodujejo, pa njen ugoden razvoj ovirajo.

3. S podvojeno vztrajnostjo in doslednostjo naj sekcija deluje na to, da se številne trdote zadnje odredbe o redukciji draginjskih doklad poročenih učiteljev ozir. neporočenih tovarišic in tovarišev s skupnim gospodinjstvom s starši ukinejo, ali vsaj znatno omilijo. V podkrepitve svoje akcije naj išče stikov z ostalimi strokovnimi organizacijami drž. uslužbencev, zlasti pa s trgovskimi, obrtniškim in drugimi gospodarskimi korporacijami, ki so z našimi redukcijami posredno prizadeti, saj smo ravno drž. uslužbenci njihovi najsigurnejši konsumenti.

4. Soglasno se sprejme tudi resolucija, ki je poslana narod. poslancu dr. **Pivku**.

5. Učiteljska mesta se naj ne sistemizirajo. Ako pa sistemizacija ni mogoče preprečiti, potem naj dela sekcija na to, da se vsaj odgodi tako dolgo, dokler se sedanje razmere ne uredijo. Ako tudi ta možnost ni dana, naj vzame za vsako grupo gotov procent, pri tem pa se naj gleda, da bo procent pravičen (višje stopnje v istem sorazmerju, kakor nižje.)

6. Izvršnemu odboru JUU se odpošlje takoj zahteva, da se skliče seja glavnega odbora takoj z določenim dnevnim redom.

7. Sekcija naj posreduje, da se nameste pri vsakem srežu pomožni učitelji. Na 50 učnih mest se naj nastavi po eden pomožni učitelj.

8. O mladinskem listu in »Našem rodu«, kakor tudi o ustanovitvi učiteljske kreditne zadruge se bo sklepalo pri prihodnjem zborovanju, za kar bo odbor pripravil tozadevno snov.

Hočevar, predsednik. **Womer**, tajnik.

+ **JUU — SRESKO DRUŠTVO GORNI GRAD** je zborovalo dne 26. maja 1934. v šoli v Mozirju. Včlanjenih je 38, navzočih 35 tov.

Tov. predsednik iskreno pozdravi navzoče tovariše(ice) posebno goste s šole Šmartno ob Paki, tov. nadzornika **Korbana** in novinca tov. **Rutarja** iz Skorna.

Obilo sreče v zakonskem stanu želi tov. **Majerholdovi** in tov. **Kolarju**.

Tovariš predsednik poroča: gospod ban dr. **Drago Marušič** se je zahvalil za naše čestitke ob 50 letnici. Izredna skupščina JUU se je predstavila na velika počitnice, poprej se pa naj — po sklepu članov, skliče seja glavnega odbora — in se naj razmere razčistijo in uredijo. Pri posameznih dopisih se je debatiralo zelo živahno; posebno pri resoluciji o »Izpremembah uredb o draginjskih dokladah«.

Pri obeh skupščinah nas bo zastopal tov. predsednik **Avgušt Rozman**, njegov namestnik je tov. **Senica**.

Glede mladinskega lista smo vsi za »Naš rod«.

Naši predlogi:

1. Razpišejo se naj vsa službena mesta.

2. Za nove učne načrte naj se določi vsaj triletna poskusna doba.

3. Izenačenje draginjskih razredov. (Domneva, da se živi na deželi ceneje, je neresnična.)

4. Upravitelj naj se izposlujejo doklade.

5. Sistemizacija službenih mest naj se izvede pravilno.

6. Premeščanje učiteljskega naj bo le v glavnih počitnicah.

7. Nameščanje ženskega naraščaja naj se izvede po socialni potrebi.

8. Da se doseže z 28 službenimi leti V. skupina.

9. Da se izpraznjena mesta učiteljskega nadomešča z drugimi učitelji.

10. Stalnost učiteljskega.

11. Disciplinski postopek naj se uredi, vsi drugi uradniki so glede tega na boljšem.

12. Monopolski zvezki naj se izboljšajo — najboljše pa bi bilo, da se ukinejo.

13. Matični listi z izkazi — naj se povrnejo.

14. Vsi lanskim predlogi, če še niso izvedeni, naj se izvedejo.

Zadnje zborovanje bomo imeli letos dne 23. junija v Ksaveriju pri Ljubnem.

Tajnica: **Černe Iva**

Preds.: **A. Rozman**.

+ **JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ** je zborovalo 16. maja v Kranju. Navzočih je bilo 56 članov(ice). Po otvoritvi je predsednik tov. **Lapajne** pozdravil sreskega šol. nadzornika tov. **Rusa**, nato pa se je dotaknil nekaterih aktualnih stanovsko-političnih zadev. Zmanjšanje draginjskih doklad je povečini zadelo najšibkejše. Pri širitvi vaskulture ne smemo pozabiti starejših tovarišev, ki so se in se še vedno z uspehom udeležujejo.

Dalje je govoril o težkočah pri širitvi združne misli in je mnenja, da se mora naše združništvo depolitizirati. Tudi se ne da izvajati zahteva po složenem učiteljevem delu na vasi spričo razmer, ki vladajo danes, ker »življenje je boj in boj je življenje«.

Splošno situacijsko poročilo je podal tov. tajnik. Soglasno je bila sprejeta resolucija o zmanjšanju draginjskih doklad, ki se odpošlje na pristojna mesta.

Tov. **Rapč** je predaval o računstvu v narodni šoli. Na sodoben način je pokazal metodno pravilno pot, kako naj se obravnava različna snov iz računstva in oblikoslovja, naslanjajoč se na psihološke momente, da je zaposlenih aktivno čim več učencev. Nekaj zgledov je pokazal tudi nazorno. Debatu, ki je sledila, je poudarila bolj formalno stran tega predavanja, oz. je izrazila željo, naj se posamezni izrazi predmetov nadomestijo z domačimi.

Za delegata za banovinsko skupščino sta bila določena tov. **Lapajne** in **Rupret**. Na drž. skupščini pa bo zastopal društvo le tov. predsednik.

Vodja glasbene šole g. **Fakin** je podal nekaj smernic za ustanavljanje mladinskih pevskih zborov. Podrobnejša navodila pa bo podal na prihodnjem zborovanju.

Pri obravnavi stanovskih zadev se je zlasti poudarilo dejstvo, da so bili črtani iz proračunov stavbni fond in bile zmanjšane postavke za nagrade. Na predlog tov. nadzornika bo društvo napravilo o tej zadevi posebno vlogo na pristojno oblast. Sprejeta sta bila tudi sklepa, in sicer: 1. Banovinski šolski odbor poenoti proračune za posamezne kategorije šol. 2. Uvedejo naj se zopet matični listi. O mladinskem časopisu ni prišlo do konkretnih predlogov, pač pa bo prišla razprava na dnevni red drugega zborovanja.

Tajnik: **Rupret Vinko**. Predsednik: **Lapajne Josip**.

+ **JUU SRESKO UČIT. DRUŠTVO KRŠKO** je zborovalo 11. junija t. l. v Krškem. Izmed 110 članov se jih je udeležilo 86 t. j. 78%. Predsednik **Brezovar M.** je pozdravil vse navzoče zlasti sreskega načelnika g. dr. **T. Čuš-a**, sres. šol. nadz. tov. **L. Levstika**, šolskega preglednika tov. **Iv. Pečnika** in novovstopivši članici **Podboj Vero** in **Vouk Slavko**.

Nato se je spomnil 1. jun. t. l. preminule tovarišice **Habjan Danice**, nakar iskreno čestita tov. **Minki Očakarjevi** k nje visokemu odlikovanju, ki ga je prejela od francoske vlade in katere ministrstvo prosvete je isto imenovalo častnikom legije.

Za tem poroča predsednik o društvenem stanju, članski obveznosti, oceni za prizna-

nje izvenšolskega dela, zapostavljanju učiteljskega narodnih šol v osnutku obrtno in trgovskih nadaljevalnih šol, nameščenju in premeščanju učiteljskega položaja v JUU, glasilu »Jugoslovenska učiteljska reč«, predlagani izpremembi uredb o draginjskih dokladah, ki zadevajo zlasti nižje državne uslužbenke, o običnem zboru Učiteljske tiskarne, Društva za zgradbo obmorskega učiteljskega doma v Omišlju, kar se vzame odobruje na znanje.

Razprava o učnih načrtih za osnovne šole se je temeljito vršila na redni skupščini, ki je bila pred predavanjem poročila predsednika. Zato se je razpravljalo o predlogih, ki so jih podali tov. **Debevc**, **Herbst**, **Zdešar**, **Resman**, **Sest** in **Kabaj**. Pri enih se je še posebno živahno razpravljalo, kakor o sistemizaciji mest, oddajanju mest brez razpisov, neplačani stanarini učiteljskega od strani krajevnih šolskih odborov, o potrebi, da se pridobi za drž. narodno idejo duhovščina in cerkev ter vpeljejo moderni disciplinski postopki.

Izvajanje tov. **J. Lapajneja**, ki jih je podal 4. t. m. na sres. konferenci Jugoslovenske nacionalne stranke se sprejmejo soglasno. Isto tako se soglasno sprejme resolucija, ki je bila podana in sprejeta 21. aprila t. l. pri zborovanju sres. učiteljskega društva Maribor levi breg.

S preobremenitvijo izvenšolskega dela učiteljskega trpi ponekod preveč šola. Mlajši učitelji se ne morejo posvetiti nadaljnji izobrazbi, ki je potrebna za vzgojo in pouk v šoli. Vsekako je potrebno, da se izvenšolsko delo primerno uredi.

Končno se predsednik poslovi od tov. sres. šol. nadzornika **L. Levstika**, se mu zahvaljuje za vsa prejeta navodila in nasvete, ki jih je podal skozi 10 let svojega nadzorniškega službovanja, želeč mu vse najboljše na njegovem novem mestu.

Ko se je še za navzočnost in podana pojasnila zahvalil tudi sres. načelniku g. dr. **Čušu**, je predsednik zaključil lepo uspelo društveno zborovanje.

Brezovar, predsednik.

Novosti na knjižnem trgu

—k **Vojna in mir**. »Slovenska matica« je letos poklonila svojim članom tretjo in četrto knjigo romana **Leva Tolstega** »Vojna in mir«. S tema knjigama je zaključeno to veliko delo, katero je dovršeno prevedel iz rusčine pisatelj **Vladimir Levstik**. Roman »Vojna in mir« štejejo med najboljša dela **Leva Tolstega**, zato smo uverjeni, da bodo čitatelji s tisto vnmemo posegli po lepih knjigah, kakor so po **Reymondovih** »Kmetih« in se s tem najbolj oddolžili »Slovenski matici« za njeno požrtvovalnost. Knjigo je prav lično natisnila **Delniska tiskarna**.

—k **Streuvels: Hlapec Jan**. Ljudska knjižnica, 55 zvezek. Iz flamščine prevedel **Mirko Javornik**. Založila **Jugoslovanska knjigarna** v Ljubljani. Cena vezani knjigi 50 Din, broširani 40 Din.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

FR. P. ZAJEC
izpravlja optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalne orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

V POČITNICAH

oddam v Ljubljani lepo, sobo v vili tik Tivolija eni ali dvema osebam, eventualno z oskrbo. Dopise na upravo »Uč. tovariša« pod »Počitnice«.

Celotna izdaja zbranih spisov za mladino je izšla

ENGELBERT L. GANGL:

MOJA POT

v 10 knjigah po 10 tiskovnih pol. Cena v platno vezani knjigi je 42 Din, vsej zbirki 320 Din, ali v 12 mesečnih obrokih po 32 Din. — Naročite takoj!

ZA HTEVAJTE PROSPEKT!

KNJIGARNA »UČITELJSKE TISKARNE« V LJUBLJANI
Frančiškanska ulica štev. 6
Podružnica v Mariboru, Tyrševa ulica štev. 44

Priporočamo trdke, ki inserirajo v našem glasilu!

Gostilna Ražem
Ljubljana
na Žabjaku št. 3

Tožijo se pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina. — Primorska kuhinja. Vsak četrtek, petek in nedeljo sveže morske ribe

Za dame

elegantne damske plašče in kostume, od cenejšega do finega, izgotavljamo po meri

Za gospode

vsakovrstne obleke in površne suknje po meri, že od nizkih cen navzgor

Za dame in gospode

vsa sportna oblačila kakor: trenčkoti, dežni plašči, pumparice, vsakovrstne specialne jopiče za sport, ter vsa smučarska oblačila

Za deco

plaščki

K. PUČNIK

Šelenburgova ulica štev. 1 nasproti kavarne »Zvezda«

Za cenjeno učiteljsko znatno nižje cene in ugodnosti odplačevanja!

KDOR OGLASUJE
TA NAPREDUJE!

RESTAVRACIJA NOVI SVET

Priznana dobra kuhinja, posebna soba za sestanke; sprejema naročila za skupne obede po zmernih cenah. Postrežba točna in solidna.

LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA CESTA 14

